

Aan den HoogEdelgestrengen heer J. Brouérius van Nidek den 1ste september 1850 (*)

-

Twaalf doffe kerkklokstoonen hadden het einde van de maand des oogstes aangekondigd. Een nieuw saisoen (en voor mij een nieuw jaar) was aangebroken. De vader mijner geliefde mogt insgelijks met dien 1sten september een nieuwen jaarkring begroeten. Dankbaar stortte ik mijn vol gemoed voor den troon des Allerhoogsten uit. Dankbaar legde ik mij ter rustte, en verzonk weldra in een' gerusten slaap.-

Een breede en glanzend witte gordijn ontrolde zich eensklaps voor mijne oogen, dónkere schaduwbeelden verdrongen er zich op. Onbestemd waren hunne gangen, ongeevenredigd waren hunne vormen Allengs echter verving één zuiver beeld die twijfelachtige gestalten.....

... Ziet hem daar nadertreden,

het is een jongeling; donker zijn

zijn oogen, zwart is zijn haar.

Slank, maar krachtig zijn zijne vormen.

Een donkere wolk, daalt voor zijn voeten neder; een statig krijger treedt hem tegemoet.

-

'T was Mars, de god der oorlogshelden,

met helm en schild en lans en zwaard.

De god der Grieken en Romeinen,

De god der speer' en vuurfonteinen

De god van rouw en schrik voor d'aard.

-

Met verrukking vatte hij des jongelings hand,

met vlamme oogen

zag hij hem aan en sprak op luiden

majestueusen toon:

"Zoon der aarde

Goud heeft waarde;

Doch, bij lo en 't heelal!

Roem en eer

Zijn veel meer,

Wijdt uw leven Mars ter eer."

-

De jongeling knielde neder, zijne aderen
Zwallen, zijn hart klopte hoorbaar en
Nauw voelde hij het zwaard aan zijne zijde, of
Hij riep in verrukking uit:
"Krijgsman zijn – Ja 't is mijn keuze
't zwaard, ziedaar wat ik begeer,
Moedig strijden is mijn leuze
'k wijdt mijn leven Mars ten eer".

Het gelaat des jongelings werd van
Oogenblik tot oogenblik krachtiger
En stouter, zijne gestalte werd nog
Rijziger. Uit zijn oog straalde
Moed en zijn vuist hield een
Zwaard omkneld dat flikkerde in
De stralen der helderblinkende zon.

.....

De glanzende gordijn werd opgeheven.
Een uitgestrekt landschap
Vertoont zich aan de oogen.
Ziet, daar, steden en dorpen, ziet
Daar statige wouden en rijk beladen
Akkers, ziet daar, vreugde en
Welvaart, helder is de lucht en onbeneveld
Het verschiet.

-

Blijdschap predikt heel de schepping,
't voglentooneel zelfs jubelt luid,
Alles roept des makers glorie
En des gevers goedheid uit.

-

Doch ziet, daar verschijnen kleine
Wolkjes aan den horizont. Zij –
Pakken samen. Het worden schrikwekkende
wolkgevaarten, ziet de
Bliksem flikkert, de donder rolt, -
Ziet de landlieden vlugten, de
stedelingen verschuilen zich in hunne
vesten, de runderen scharen zich
bijeën, de vogelen ijlen naar hunne
nesten. Hoort gij die bazuinen,
die pauken en trompetten? Hoort,
gij die fanfares? Hoort gij dat
hoefgetrappel; dat donderen der
kanonnen? Ziet gij die massa's
aanrukken, die krijgers welgewapend?
Ziet gij dien oppersten veldheer?
Is het een demon of engel?
Hoort gij zijne stem:
"il faut! Je veux!"
En dan dien kreet der legerscharen.
"Vivre Napoleon! Vivre notre empereur"
Ziet, de kruiddamp verdonkert den zonneglans
Het gekletter van wapenen
Vervangt den jubeltoon: oorlogskreten vervangen het gekweel der
Vogelen. Verwoesting, verdelging
Moord! --- brand!

Dood en jammer - treft alomme,
Hoort, dat kermen, bang gesteen;
Lijken dekken 't akelig landschap,

Satan juicht er, hij alleen.

-

Doch ziet den jongeling; ongedeerd

Rent hij op zijnen klepper; hij

Is met moed beziel. Hij ziet de

Strijders bij duizenden vallen, maar

Hij denkt aan geen terugtreden,

..... ziet daar

Verrijzen eensklaps schansen en

Burgten, ziet hij verwint ze met

De zijnen. Daar ziet hem in het

Zuiden, bij hitte en gevaren; ziet

Hem in het noorden bij koude en

Verwoesting.. ziet, ziet dien ijstroom

Ziet die uitgeputte krijgeren. Ziet

Hem dien stroom des bloeds over

Trekken, hij wankelt niet.

Voorwaarts! Is de kreet.

Sneeuw bedekt de velden; het

Roofgedierte zoekt zijnen prooi

Lijken worden zijn buit, doch

De moedige strijder ontkomt het gevaar

.... Eensklaps achter

Daalde nu weder eene zwarte gordijn

Neder en jaren en dragen

Verdrongen zich met ontstuimige

Woede ... nogmaals ewewel

Ontplooide zich een witte gordijn

Voor mijne oogen Een heerlijk

Landschap vertoonde zijne kleuren.

Ziet die boomen; ziet die blaren;
Ziet die volle korenaren;
Ziet die velden; vol van ooft.
Eertijds heide dor en naakt,
Uit den slaap des dood ontwaakt.

-

De zon heeft de grootste helft van
Haren loop volbragt, de avondstond
Naakt, alles ademt rust en vree.

Hoort het avondlied des landmans,
Ziet hem zijnen oogst huiswaarts
Voeren. – en wie is het die daar
Te midden dier velden wandelt?
Wie is het die zijne blikken langs
Boschjens en akkers laat dwalen?
Is het een zoon der muzen? Ziet
Hij naar vormen en kleuren?
Neen, wij herkennen hem : het is
De krijger, de vriend van Mars.
Hoe! Zal dan weder verwoesting
deze heerlijke oorden treffen?
IJdele vreeze, - ziet hij heeft Ceres
Thans zijne krachten gewijd. Ziet
Een spade is zijn zwaard; de vruchten
Des oogstes zijn zijne lauweren.
En waar hij eertijds de velden verwoestend
naderde, daar bearbeid hij ze
nu en verspreid welvaart en vreugd
om zich henen.

“dit was zijn werk
Zijn arm was sterk
Zijn vlijt was groot
Ziet nu, de heide geeft ons brood”.

Dit zal de laatste nakomeling van
Hem getuigen, en deze klanken O!
Ze zijn van grootere waarde dan
Vorstengunst of eermetalen.

-

Het droombeeld week van mijne
Sponde, doch toen mijn oog de
Morgenschemering ontwaarde,
Herkende ik in den held van den dag,
Den held mijner nachtvisioenen
En bij het verhaal er van, wil ik
Nog een' wensch voegen, die wis in
Aller harten luiden weerklink zal vinden.

Hem die genadig werd gespaard,
In duizend krijgsgevaren.
Hem, die thans rust en vrede gaart
Bij 't klimmen zijner jaren;
Hem, die door godes gunst omstraalt.
Een jaar weer heen zal vliên.
Den vader mijner hartsvriendin,
'k wil hem mijn wenschen biên.
Smaak rijken oogst van 't geen gij zaait,
God schenke wasdom, zegen
't is billijk dat gij 't ruimschoots waad.
Door arbeid staag (*) verkregen –

Behoudt, behoudt nog langen tijd,
Wat u hier boeit aan de aard,
En blijft voor die u dierbaar zijn,
Nog lang een steun zoo waard.
Geen wreed krijg schouw' meer uw oog,
Geniet nu rust en vrede.
"God! Schenk der Nederlanden, rust",
Dit is zijn wensch, mijn bede.

-.-.-

Het hart gaf mij deez taal te spreken,
Het hart ontroofde mij deez' toon.
Het hart dat liefde aan u wil schenken
Het vraagt uw (*) liefde in loon.

-

O, 'k weet gij zult ze hem niet weigeren
Die 't heil uws lievelings beoogt.
(*) moet zijn : door noeste vlijt
(*) moet zijn: uw wederliefde.

Aan hem die in zijn lot zal roemen,
Als hij de dierbre ga' mag noemen
En door zijn trouw, uw heil verhoogt.

-

(*) tevens het jaarfeest van den schrijver.

Aan den Hoog Edelgestrongen Heer.

J. Brouerius van Nidde.

den 1sten September (1) 1850

Twaalf daffe kerkkloktoonen hadden
het einde van de maand des oogstes
aangekondigd. Een nieuw seisaen(en
voor mij een nieuw jaar) was aange-
broken. de Vader mijner geliefde mocht
insgelijks met dien 1sten September een
nieuws jaarkring begrueter. Dank-
baar stortte ik mijn vol gemoed voor
den troon des Allerhoogsten uit.
Dankbaar legde ik mij ter ruste,
en verzocht weldra in een geruster
slaap. —

Een breede en glansende, witte gordijn

(1) tevens het jaarfeest van den Schryver

ontbolde zich eensklaps voor mijne
ogen, donkere schaduwbeelden
verdrongen er zich op. Onbestemd
waren hunne gangen, ongeëvenredigd
waren hunne vormen. allengs
eichter verving één zuiver beeld die
trijelachtige gestalten.

..... Ziet hem daar nader treden;
het is: een jongeling; donker zijn
zijne ogen. Zwart is zijn haar
slank, maar krachtig zijn zijne vormen.

Eene donkere wolk, daalt voor zijn
voeten neder; een statig krijger
treedt hem tegemoet.

Was Mars, de God der oorlogshelden,
Met helm en schild en lans en zwaard,

De God der Grieken en Romeinen,
De God der speer en vuurfonteynen
De God van rouw en schrik voor d'aard.

Met verrukking vatte hij des jonge-
lings hand, met vlammen de ogen
Zag hij hem aan. en sprak op luide
majestueusen toon:

"Loon der aarde
Goud heeft waarde;
Doch, bij Jö en 't heclal!
Roem en eer
Zijn veel meer,
Wijdt Uoeren Mars ter eer."

De jongeling knielde neder, zijne aders
zwollen, zijn hart klopte hoorbaarder
naar veldde hij het zwaard aan zijne zijde, of

hy riep in verrukking uit:

"Krijgsman Zijn Ja 't is mijn leuse.
Zwaard, ziedaar wat ik beger.
Sloedig strijden!" is mijn leuse
Wijdt mijn leven Mars ter eer."

Het gelaat des jongelings werd ras
oogenblik tot oogenblik krachtiger
en stouter, Zijne gestalte werd nog
rijziger. Het Zijn oog straalde
moed en Zijn vuist hield een
Zwaard omkneld dat flikkerde in
de stralen der helderblinkende Zon.

.....
De glansende gordijn werd opge-
heven. Een uitgestrekt landschap

vertoont zich aan de oogez.

Ziet, daar, steden en dorpen, ziet
daar statige vrouden en rijkbeladen
akkers, Ziet daar, vreugde en
welvaart, helder is de lucht en on-
bemereld het verschiet

Blijdschap predikt heel de schepping,
7 Voglen hoor zelfs jubelt luid,
Alles roept des Makers glorie
En des Gevers, goedheid uit.

Doch Ziet, daar verschijnen kleine
wolkjes aan den horizon. Zij-
pakken samen. Het worden schrik-
verwekkende wolkgeraarten, Ziet, de
bliksem flakkert, de donder rolt, —

Liet, de landlieden vlugten, de
Stedelingen verschuilen zich in hunne
vesten, de runderen scharen zich
bijeen, de vogelen ijlen naar hunne
nesten. Hooft gij die basuinen,
die pauken en trompetten? Hooft,
gij die fanfares? Hooft gij dat
hoefgetrappel, dat donderen der
kanonnen? Lief gij die marsa's
aanrukken, die krijgers melgerrapen?
Lief gij dien oppersten Veldheer?
Is het een d'emon of een engel?...
Hooft gij zijne stem:

" Il faut! Je veux!"
en dan dien kreet der legerscharen.

"Vive Napoléon! Vive notre Empereur!"

Ziet, de kuddamp verdonkert den zon-
neglans, het gekletter van wapenen,
verrangt den jubeltoon; Orlogs-
kreten vervangen het gekneel der
vogelen. Vermoesting, verdelging,
moord! — brand!

Dood en jammer — treft alomme,
Hooft, dat kermen, bang gesteen;
Lijken dekken 't akelig landschap,
Satan juicht er, hij alleen.

Doch ziet den jongeling; ongedeerd
rent hij op 's zijnen klepper, hij
is met moed beziel. Hij ziet de
strijders bij duizenden vallen, maar

hij denkt aan geen terugtrekken,
..... Ziet — daar
verrijzen eensklaps schansen en
burgten, ziet hij verrint ze met
de zijnen. Daar ziet hem in het
Zuiden, bij hitte in gevechten, ziet
hem in het Noorden bij koude en
vervroesting. Ziet, ziet dien ijstroom,
ziet die uitgeputte krijgers. Ziet
hem dien stroom des bloeds over-
trekken, hij wrankelt niet.....

Voormaats! is de kreet. —

Sneeuw bedekt de velden, het
zwofgedierte zoekt zijnen prooi...
Lijken worden zijn' buit, doch
de moedige strijder ontkomt
het gevaar. —

..... Eensklaps echter
daalde nu neder eene zwarte gor-
dyn neder en jaren en dagen
verdrongen zich met onstuimig
waede..... Nogmaals evenwel
ontplooidde zich eene witte gordijn
voor mijne ogen..... Een heer-
lyk landschap vertoonde zijne
kleuren.

Ziet die boomen, ziet die blaas;
Ziet die volle korenâres;
Ziet die velden, vol van ooft,
Eertijds heide dor en naakt,
Niet den slaap des doods ontwaakt.
De zon heeft de grootste helft van
haren loop volbragt, de avond-
stond naakt, alles ademt rusten uit.

Hoort het avondlied des landmanns,
Ziet hem zynen oogst huiswaarts
voeren, - En wie is het die daar
te midden dier velden wandelt,
Wie is het die zyne blikken langs
boschjens en akkers laat dwalen?
Is het een zoon der Muzen? Ziet
hij naar vormen en kleren? -
Neen, mij herkennen hem: het is
de krijger, de vriend van Mars-
Hoe! zal dan weder verwoesting
deze heerlyke oorden treffen? -
Ydele vrees, - Ziet hij heeft le-
thans zyne krachten gemield. Ziet
een spade is zyn zwaard; de rucht-
-ten des oogtes zijn zyn lauriers

en waar hij eertijds de velden verma-
kend naderde, daar beërbeid hij ze
nu en verspreid, welvaart en vreugd
om zich heen.

" Dit was zijn merk.
Zijn arm, was sterk,
Zijn vlijt was groot.
Ziet nu, de heide geeft ons brood:

Dit zal de laatste nakomeling van
hem getuigen, en dese klanken O!
Ze zijn van grootere waarde dan
vorstengunst of eermetalen.

Het droombeeld, reek van mijne
sponde, doch toen mijn oog de
morgenscherming ontwaarde,

herkende ik in den held van den dag,
den held mijner nachtrisweenen,
en bij het verhaal er van, wil ik
nog een' mensch weeten, die ris in
aller harten luiden meerklank zal
vinden.

Hem die genadig werd gespaard,
In duizend krijgsgerearen.

Hem, die thans rust en rede gaat
Bij t klimmen zijner jaren;

Hem, die door Godes gunst omstraald
Een jaar weerd heen zag vliên,

Den Vader mijner hartsvriendin,

'k Wil hem mijn menschen bier.

Smaak rijken oogst van 't geen gij zaait,
God schenke vrasdom, zegen.

't Is billijk dat gij Truinscheeste minde

Door arbeid staag, ⁽¹⁾ verkregen. —

Behoudt, behoudt nog langen tijd,
Wat U hier boeit aan de aarde,
En blijf voor die U dierbaar zijt,
Nog lang een steun zoo waard.

Geen wreede krijg schouw meer oorlog,
Gemet nu rust en vrede.

"God! schenk, der Nederlanden, rust,"
Dit is zijn mens, mijn bede.

Het hart gaf mij dees taal te spreken,
Het hart ontroofde mij dees toon.
Het hart dat liefde aan U wil schenken,
Het vraagt uw liefde in loon.

O! ik weet gij zult ze hem niet weigeren,
Die 't heil ons hevelings beëugt,

(1) moet zijn, door noeste wijk

(2) moet zijn, uw medeliefde

Aan hem die in zijn lot zal roemen,
Als hij de dierbre Gd' mag roemen,
En door zijn trouw, ons heil verhoogt.

Laatst bijgewerkt: 20 december 2018

www.jacobcremer.nl